

Od Redakcji

Pod koniec 2006 roku Redakcja „Przeglądu Filozoficznego” zwróciła się do licznych filozofów i socjologów akademickich z prośbą o odpowiedź na pytanie, dlaczego marksizm był w Polsce popularną filozofią przez kilka poprzednich dziesięcioleci i dlaczego kompletnie zanikł po upadku komunizmu. Pytanie to stawialiśmy głównie z myślą o młodym pokoleniu studentów i osób zainteresowanych współczesnością, które z programem szerokiego popularyzowania marksizmu osobiście się nie zetknęły.

Główny fragment listu miał treść lekko prowokacyjną, by skłonić osoby znające odpowiedź do jej wyraźnego sformułowania.

Czy mógłby/łaby nam Pan/Pani dopomóc w znalezieniu odpowiedzi na zasadnicze pytania: Czy marksizm był popularny po wojnie dlatego, że obiecywał wszystko budować od nowa, gdy wszystko było zniszczone; czy dlatego, że proponował nową, uniwersalistyczną wersję egalitaryzmu; czy dlatego, że kontynuował ezoteryczną myśl Hegla i marzenia socjalistów; czy dlatego, że miał pieniądze na finansowanie badań i popularnych opracowań, czy dlatego, że Polska była intelektualnie opóźnionym krajem na tle Europy; czy dlatego, że w każdym pokoleniu jest wielu kontestatorów i rebeliantów; czy dlatego, że walczył z religią, czy dlatego, że za marksizmem stała potęga Sowieckiej Armii; czy dlatego, że uproszczona wersja ekonomii i historii trafia do przekonania ludziom o dość ograniczonej wizji świata; czy dlatego, że można w nim znaleźć ciekawe i przekonujące analizy jakichś problemów, których inne orientacje w filozofii nie potrafią tak dobrze rozwiązać?

Mogliśmy nie trafić do wszystkich osób, dla których postawione kwestie są ciekawe, i dlatego dyskusji nie zamykamy. Chętnie w kolejnych numerach opublikujemy jasno wyrażone, istotne wypowiedzi. W tym zeszycie prezentujemy poglądy naukowców, którzy najszybciej odpowiedzieli na nasze pytania.